

Тема. Архітектура - вид мистецтва.

Створення архітектурних споруд за власним задумом (Чарівні бані соборів)

Мета: Дати визначення поняттю «архітектура» як виду мистецтва, розширити знання учнів про види архітектури, її художні засоби, ознайомити учнів із зразками архітектури світового рівня, удосконалювати навички роботи з папером в техніці аплікація для створення архітектурного образу; виховувати любов до мистецтва.

Очікувані результати

Після цього уроку учні зможуть:

- розрізняти види архітектури;
- пояснювати зміст термінів «доцільність», «міцність», «краса»;
- характеризувати види архітектурних споруд;
- створити архітектурні споруди за власним задумом.

Практична робота. Чарівні куполи (бані) соборів.

Наочний матеріал: підручники, навчальні посібники, фотографії, використання мультимедійних пристроїв.

Матеріали та інструменти: аркуш білого паперу форматом А 4, простий олівець, гумка, кольоровий папір, картон, ножиці, клей, фломастери, гелеві та кулькові ручки, кольорові олівці, фарби.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

**Будівлі – каменя народження друге!
Вежі, будинки, келії, мости...
Архітектура – краси застигла оправа,
І каменя тіло може рости.
Арії**

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань учнів

1. Що таке мистецтво?
2. Які види мистецтва ви знаєте?
3. На вашу думку, будівництво та архітектура – це одне й те саме чи ні?

Ле Корбюзє, архітектор 20 ст., писав «Ви використовуєте як будівельний матеріал камінь, дерево або бетон, ви зводите з нього будинки або палаци. Це є будівництво. Та раптом ви зворушили моє серце, і мені стало добре. Я в захопленні вигукую: «Як гарно!». Це вже архітектура».

III. Вивчення нової теми , оголошення теми, мети уроку.

Слайд №3

План

1. Поняття «архітектура»
2. Види архітектурного мистецтва

(Лекція з елементами бесіди та електронним супроводом)

Архітектура оточує людину протягом всього життя: це будинки, місце роботи й відпочинку.

Архітектура (або зодчество) – це система будівель і споруд, які формують просторове середовище для життя і діяльності людей. Кожна будівля має своє конкретне призначення для життя, праці, відпочинку, навчання, тощо. Житлові будинки, господарські, промислові, громадські, меморіальні споруди, виконані за законами краси, називають архітектурою, а людей, які їх створюють, – архітекторами. У перекладі з грецької «архітектор» – від «архі» – головний і «тектор» – будівничий, означає «головний будівничий».

- Якою мовою «розмовляє» архітектура?

Архітектура стоїть певною мірою окремо серед інших видів мистецтва. Вона безпосередньо бере участь у формуванні предметної середовища та створює реальний простір, сама є часткою дійсності, в цьому її головна особливість. Якщо у живописі головне – колір, в графіці – лінія, в скульптурі – об'єм, то в архітектурі – простір. Простір виявляється в архітектурі за допомогою конструкції (основних технічних способів спорудження будівлі) та матеріалу. Художнє вираження конструкції будівлі має назву **тектоніка**. Вона виражає зорову передачу важкості, масивності та ідею їх подолання.

Простір та тектоніка – головні композиційно-виражальні засоби архітектури.

Існують три основні види архітектури.

Слайд №4,5,6,7

I. Архітектура об'ємних споруд – це житлові будинки, промислові, культові споруди, фортеці т.д.

II. Ландшафтна архітектура – це садово-паркова архітектура, алеї, бульвари.

III. Містобудівництво – створення нових міст і поселень, міських ансамблів.

Отже, архітектурні споруди повинні відповідати таким основним вимогам: доцільність, міцність, краса.

Слайд №8,9

Найбільшої похвали заслуговує той

архітектор, який уміє поєднати в споруді красу і зручність для життя.

Лоренцо Берніні

Доцільність. Кожна будівля має практичне призначення в житті людини. Житловий будинок планують так, щоб він був світлим, просторим і забезпечував мешканців комфортом. Ніхто з нас не влаштовує себе спальню у високій залі (навіть королівські спальні розташовується у невеликих кімнатах), а для танцювального вечора не обирають тісну кімнату. А будівлі, призначені для задоволення духовних потреб людини – бібліотеки, театри, будівлі суспільного призначення, – бувають найбільшими та найкрасивішими у місті. Але стадіон, театр, бібліотека та ратуша відрізняються один від одного зовнішнім обліком, та внутрішньою будівлею. Отже, перша умова Вітрувія, умова **доцільності**, й означає обов'язкову відповідність будівлі своєму призначенню.

Міцність. Споруджуючи дім, будівельники дбають про його міцність. Ведуться пошуки нових будівельних матеріалів, нових методів виробництва. Про значення міцності архітектурних споруджень добре розповідається в казці про трьох поросят. Якщо будівля відповідає своєму призначенню, але недовговічна будівля – безглуздо.

Краса. Як художник для створення картини користується фарбами, так архітектор – геометричними об'ємами. Пропорційні співвідношення відіграють вирішальну роль в архітектурі. Красу архітектурної споруди створюють композиція геометричних об'ємів, колір і фактура природного будівельного матеріалу у поєднання з рельєфом місцевості.

Важлива властивість будівель – їх краса, що викликає в людей найкращі почуття і добрий настрій. Три вимоги Вітрувія геніальні в своїй простоті. Наслідуючи ці вимоги, художник створює витвори архітектури, художній образ якого вражає глядача. У кожному історичному епоху свого розвитку людство створювало свій архітектурний стиль, який задовольняв запити і смаки суспільства.

Однак для того, аби будівля стала архітектурною спорудою, дуже важливо, щоб вона викликала у людини позитивні почуття. Адже, погодьтеся, що повз один будинок можна пройти байдужим, а інші тішать і запам'ятовуються, навіть якщо їх побачив лише по телевізору. Такі будинки створюються талановитими людьми, професія яких – архітектор.

Архітектура зародилася тоді, коли люди в різних місцях світу почали будувати примітивні житла – курені, землянки, пізніше родові

оселі. Прикладом такого житла можуть бути будинки трипільської культури в Україні.

(Показ моделі споруди трипільської культури) Слайд №10

Із часів первісної доби в Криму, Франції, Англії, Вірменії, Північній Африці збереглися культові мегалітичні споруди *(від грецької. мегас – великий, літ – камінь)*. До «архітектури великих каменів» належить Стоунхендж у Великій Британії.

(Показ ілюстрації, де зображений Стоунхендж) Слайд № 11

Висновок:

Шляхи розвитку стилю визначаються матеріальним добробутом суспільства, рівнем будівельної техніки, соціальними вимогами до споруд.

Володіючи всім багатством мови архітектури, зодчий створює витвір мистецтва – будівлю, що висловлює думку епохи, ідею художника, що несе в собі художній образ.

Зараз ми з вами відправимось в подорож. Переглянемо слайди архітектури світового рівня (собори, церкви, замки, фортеці)

Слайди №12 -19

Наша подорож відбулася. Ми мандрували в часі по різних державах світу.

IV. Перевірка знань учнів з теми.

Культурологічна вікторина «Види архітектурних споруд».

Слайд №20

Учитель показує архітектурні споруди, учні визначають види цих споруд.

V. Практична робота.

Ще раз звернемо увагу на бані соборів (демонстрація унаочнення). Які вони чудові! Форма одних схожа на цибулини, інших на пірамідки. Придивіться до них та порівняйте між собою: одні ніби витягнуті вгору і здаються стрункішими; інші – ширші і здаються міцнішими; цибулиноподібні бані можуть бути майже круглими і навіть приплюснутими.

Іще зауважте: баня ніколи не буває одна. Вона сполучена іще з якимись формами. Зверху вона може мати меншу маківку, яку вінчає хрест. Стрункі і гострі бані – піраміди часто мають завершення із шпилем. А на чому стоять бані? Ці форми можуть бути різними. Отже чи добре ти вмієш спостерігати і розмірковувати?

Завдання: намалюй архітектурну споруду за власним задумом або зроби витинанку.

Слайд №21

VI.Закріплення нових знань.

Метод «Мікрофон».

1. Що таке архітектура?
2. Назвіть відомі вам приклади архітектурних споруд.
3. До якого типу споруди належить Софіївський собор?
4. Чи сподобався урок ?
5. Що запам'яталося?

VII. Завершення уроку

Учитель підводить підсумки, оцінює діяльність учнів на уроці, організовує виставку дитячих робіт